

Mühim Duygular İlk Cümleler

Bir romanın ilk cümlesinin önemi çok yazılmış, konuşulmuştur. Belki de en bilineni deha Tolstoy'un '**Anna Karanina**'nın girişidir: *"Bütün mutlu aileler birbirine benzer, her mutsuz ailenin mutsuzluğu kendine göredir."*

Dostoyevski'nin '**Ecinniler**'in başına koyduğu Puşkin'den alıntı, bugünü de açıklar derinliktedir: *"İster öldür, görünmüyor bir iz, Yolu şaşırdık, ne yapacağız biz?"*

'**Tutunamayanlar**' bir 'adli haber' gibi başlar. Oğuz Atay'ın bir polisiye kurgu yazmak niyetiyle o romana başladığını gülümseyerek anlatışını hatırlıyorum.

Ferit Edgü, '**O**'nun başında, *neyi ve nasıl* anlatacağını bize gösterir: *"Hak. kentim çileli gözlerin cüzzamlı derin ve—kar ile devam eder adın."*

Orhan Pamuk'un da iki romanın çok ünlü iki ilk cümlesi var: *"Bir gün bir kitap okudum ve bütün hayatım değişti."*- '**Yeni Hayat**'. *"Hayatımın en mutlu anıymış, bilmiyordum."*- '**Masumiyet Müzesi**'.

Zülfü Livaneli, usta bir hikâye anlatıcısı olduğunu ilk cümleden belli eder: *"Mantıksız gibi geliyor ama o sabah uyandığımda tuhaf bir haber alacağımı biliyordum"* – '**Kardeşimin Hikâyesi**'.

Selçuk Altun'un girişleri de, romanların *hunzır* bir yazarı olduğunu açık eder: *"Otuz yıllık karımın ölüm haberi geldiğinde metresimin otuzuncu yaş gününü için Londra'daydım."* – '**Ardıç Ağacının Altında**'.
Vs.

Belli ki okuyucuyu daha başlarken çekmek için üzerinde düşünölmüş cümleler.

Yusuf Atılğan'ın '**Aylak Adam**'ı ise şü harikulade cümleyle başlıyor:
"Birden kaldırımlardan taşan kalabalıkta onun da olabileceği aklıma geldi. İçimdeki sıkıntı eridi."

Belki de en sevdiğim bu başlangıç.
On bir kelimelik başlı başına bir aşk romanı.
Romanın (Oğuz Atay da aynen böyle yazabilirdi diye düşündüğüm) son -kırık dökük- cümleleri de unutulmazdır:
"Sustu. Konuşmak lüzumsuzdu. Bundan sonra kimseye ondan bahsetmeyecekti. Biliyordu; anlamazlardı."

Yusuf Atılğan, bu kitabının başına Bâki'nin bir dizesini epigram olarak koymuş:
"Mufassal kıssa başlarsın garip efsane söylersin."

Niyeti o muydu bilmiyorum ama o alçakgönüllü adam, o incelikli ve yalın üslupla sizi *hakikate* değıdiren kıssalar da bırakmış o romanda.

Mesela:
"Konuşmam yetmiyormuş gibi düşünmeye de başladım. En kötüsü buydu. Çoğu insanlar gibi düşünmeden konuşsaydım kimse bir şey demeyecekti ama ben düşündüğümü söylemeye kalktım."

Onların en bilineni galiba şü:
"İnsanların yalan söyledikleri zaman dinlemeyi severim. Olmak istedikleri, olamadıkları kişiyi anlatırlar."

Daha ne diyebilirdi?

Şunu mu:

"Sevmek! Kelimelere herkes kendine göre bir anlam, bir değer veriyor galiba, bu değerler aynı olmadıkça iki kişi ayrı dili konuşuyorlarmış gibi olmuyor mu?"
(*Aylak Adam*, Yusuf Atılğan, Bilgi Yayınevi, 2.baskı, sayfa 104)

Bölent Korman

Mayıs 2022, '*Anneler Günü*'

